

Annkristin Axén
Miljö- och hälsoskyddsinspektör
Telefon 08-508 27 994
annkristin.axen@miljo.stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

RIKTAD TILLSYN PÅ ÄLDREBOENDEN – EXAMENSARBETE 2009

Förslag till beslut

- 1 Godkänna förvaltningens redovisning av examensarbetet
- 2 Översända tjänsteutlåtande och den föreliggande uppsatsen till stadsdelsnämnderna och Micasa AB

Gunnar Söderholm

Pia Winbladh Högfors

Sammanfattning

Examensarbetet har utförts av Kajsa Holmborn i samarbete med Stockholms universitet. Syftet med examensarbetet har varit att analysera särskilda riskfaktorer för äldre och med utgångspunkt från detta ta fram en tillsynsmetod riktad mot äldreboenden. Enligt Socialstyrelsen utgör äldre en grupp som särskild hänsyn ska tas till när det gäller inomhusklimat. Tillsynen av äldreboenden påverkas därtill av att det både är fråga om ett boende och en arbetsplats, samt består av både privata och allmänna utrymmen. En rad faktorer som påverkar inomhusmiljön, som till exempel ventilation, radon, buller, varmvattentemperatur, inomhustemperatur, hygien och smittskydd, har studerats och en koppling till äldres förutsättningar har gjorts. Detta har sedan legat till grund för framtagandet av bedömningsgrunder för inspektion av äldreboenden. För att identifiera vilka brister som finns gällande hälsoskyddsaspekterna i lokalerna, verksamhetsutövarens kunskap om miljöbalkens krav samt för att testa den framtagna checklisten, har tillsynsbesök gjorts på 20 av Stockholms kommuns äldreboenden.

RESULTAT

Totalt har 104 verksamheter för äldreboende identifierats inom Stockholms kommun, varav 49 drivs i kommunal regi och 55 antingen på entreprenad/privat eller fristående/privat av andra verksamhetsutövare. Tillsynsbesök gjordes på 20 av stadens äldreboenden, varav sju kommunala och tretton privata.

Resultatet från arbetet tyder på att kunskapen om lagstiftning inom miljö- och hälsoskyddsområdet generellt är ganska låg bland äldreboenden. De flesta

verksamhetsutövare var omedvetna om sitt ansvar att ha kunskap om på vilka sätt verksamheten kan påverka människors hälsa och miljön.

En genomgående trend var dock att verksamhetsutövarna hade goda kunskaper och rutiner gällande hygienfrågor, förebyggande av fallriskfaktorer samt hantering av tvätt och städning. Detta kan troligtvis förklaras av att verksamheten har krav på sig från annat håll, såsom sjukvårdslagen, smittskyddslagen och socialtjänstlagen, vad gäller dessa frågor.

Totalt 80 % av verksamheterna fick anmärkning efter tillsynsbesöken och de privata verksamheterna hade en viss överrepresentation sett till antal erhållna anmärkningar. De anmärkningar som erhöles var dock överlag relativt likartade och handlade mestadels om brister i egenkontrollen. Endast ett fåtal verksamheter fick anmärkning från iakttagelser av brister i lokalerna. Få hade tillgång till aktuellt protokoll från obligatorisk ventilationskontroll.

Minst kunskap fanns om ventilationssystemet, huruvida en radonmätning var genomförd samt om det utfördes regelbunden temperaturkontroll av varmvattnet. Detta ansvar ansåg verksamheterna ligga inom fastighetsförvaltarens ansvarsområde. Hos alla besökta verksamheter fanns dock rutiner för felanmälan till fastighetsskötaren.

Kunskap fanns om legionella och att äldre utgör en särskild riskgrupp att kunna drabbas. Endast en av verksamheterna kontrollerade dock regelbundet varmvattentemperaturen. Att hålla tillräckligt hög temperatur i varmvattensystemet är nödvändigt för att förhindra tillväxt av legionella. Övriga hade varken *egen* kontroll eller *vetskap* om huruvida fastighetsskötaren hade regelbunden kontroll av varmvattentemperaturen.

En slutsats av arbetet är att det finns ett behov av fortsatt och utökad tillsyn av äldreboenden för att öka kunskapen och medvetenheten om hälsoskyddsfrågor och det egna ansvaret, för att därmed minska riskerna för ohälsa i stadens äldreboenden.

FORTSATT ARBETE

Resultatet i rapporten kommer att ligga till grund för den riktade tillsyn som planeras för äldreboenden under hösten 2009. Den checklisten och de bedömningsgrunder som tagits fram kommer att användas som underlag inför planeringen av kommande tillsynsbesök. En informationsbroschyr riktad till äldreboenden som tar upp frågor angående hälsoskydd och egenkontroll är planerad att tas fram.

Slut

Bilagor

Bilaga 1 Riktad tillsyn på äldreboenden – metodutveckling och identifiering av särskilda riskfaktorer. Examensarbete 2009.]